

7 viestiä hallitusohjelman ja hyvinvointialueiden tekijöille sekä kuntapäätäjille

- 1. Yhteiskunnallisen keskustelun sävy, jota me kaikki omilla valinnoillamme luomme ja ylläpidämme, vaikuttaa merkittävästi lasten ja nuorten hyvinvointiin ja tulevaisuudenuskoon.** Nuoruuteen kasattavia paineita opintojen, työn ja loppuelämään vaikuttavien valintojen osalta tulee vähentää, ei lisätä. Kasvu vaatii aikaa ja tilaa. Positiivisten tulevaisuuskuvioiden ja toivon ylläpitäminen on erityisen tärkeää sodan, ilmastonmuutoksen ja yhteiskunnallisten myllerrysten keskellä. Tämä asia on aikuisten, ammattilaisten, päättäjien ja median vastuulla.
- 2. Yhteiskunnan palveluissa on käännettävä katse perheiden tukemiseen yksilöiden sijaan.** Oli sitten kyse lasten, nuorten tai aikuisten palveluista, ihmisen läheisyys on otettava huomioon, ja tuettava kokonaisuutta. Vaikuttavia tuloksia ei saavuteta pirstoutuneilla palveluilla, erikoistumista lisäämällä ja erillisprojekteja rahoittamalla. Projektitoiminnan tulee lähteä uusien mallien lomittumisesta perustoimintaan jo projektiaikana.
- 3. Vahvistetaan sitä mikä toimii.** Hyviä malleja palvelujen käyttäjistä lähtevään ja eri toimijatahojen vahvuuksille rakentuvaan ja yhdessä tuotettuun hyvinvoinnin tukeen. Näiden onnistuneiden toimintamallien käyttöönottoa tulee laajentaa ja niistä saatuja oppeja soveltaa myös uusilla alueilla. **Katso Hyvät mallit -liite.**
- 4. Toivotun muutoksen aikaansaaminen vaatii yhteisiä tavoitteita ja toimintatapoja rakentavaa johtamista.** Julkisen sektorin toiminnassa ei olla menossa kohti helppojen ratkaisujen maailmaa. Talouteen, turvallisuuteen ja väestökehitykseen liittyvät reunaehdot ovat lähitulevaisuudessa tiukat. Kaikissa oloissa ja monenlaisissa rakenteissa voidaan kuitenkin saada hyvää aikaan eri osapuolille yhteistä tavoitetta ja yhteisvaikutuksia hakevaan johtamiseen panostamalla. Tämä johtamistapa turvaa myös lasten oikeuksien nykyistä paremman toteutumisen.
- 5. Arvostava ja vahvuuksille rakentuva ihmisten johtaminen on tärkeä muutoksen tekijä.** Hoiva-alojen, varhaiskasvatuksen ym. osaajapulaa ja työmotivaatiota ei ratkaista lisäämällä velvoitteita ja määräyksiä. Panostus ihmisten johtamiseen, ammattilaisten osaamisen esilletuloon ja positiiviseen muutosten tekemisen tapaan on joka alalla edellytys sille, että uudistusten tavoitteet toteutuvat. Palvelujen käyttäjien ammattitaitoinen kohtaaminen ja uusien ammattikunta- ja sektorirajat ylittävien ratkaisujen luominen edellyttävät hyvän työn edellytyksiin panostamista.
- 6. Intensiivinen tuki varhaisessa vaiheessa tuo kustannussäästöjä.** Lasten, nuorten ja heidän lähipiirinsä hyvinvointia haastavia asioita on paljon fyysisestä terveydestä mielenterveys-, päihde- ja parisuhdeongelmiin. Panostamalla palvelujen tarjoajien väliseen yhteistyöhön ja siirtämällä toiminnan painopistettä varhaisvaiheen toimenpiteisiin saavutetaan sekä väestötason positiivisia muutoksia että konkreettisia kustannussäästöjä. **Katso esimerkkilaskelma huostaanottojen vähentämisestä varhaisilla toimilla.**
- 7. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen ja turvaaminen edellyttää yhtä hallituskautta pidempää aikahorisonttia.** Hyvän kasvun tukeminen on pitkäjänteistä työtä, jossa on nähtävä yli lyhyen tähtäimen poliittisten tai taloudellisten tavoitteiden. Yhdyspintojen vahvistaminen, monenkeskisten allianssien tukeminen ja yhteiskunnan kaikkien sektorien voimavarojen mukaan ottaminen tuo kestäviä ratkaisuja. Poliittisella päätöksenteolla, virkamieskunnalla, järjestöillä, yrityksillä ja kansalaisilla on kaikilla oma roolinsa vaikuttavan ja kestävästi hyvinvoinnin rakentamisessa.

Merja Ekqvist
Ylijohtaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Tiina Haanpää
Toimitusjohtaja, Hoivatie Oy

Katri Kalske
Apulaiskaupunginjohtaja, Vantaan kaupunki

Jarmo Kokkonen
Johtaja, Kirkkohallitus

Marianne Heikkilä
Toiminnanjohtaja, Marttaliitto

Jari Ketola
Toiminnanjohtaja, Pesäpuu Ry

Jussi Ketonen
Kehitysjohtaja, Perhekuntoutuskeskus Lauste

Eija Koivuranta
Toimitusjohtaja, Väestöliitto

Aleksi Kopponen
Erityisasiantuntija, Valtiovarainministeriö

Tiina Korpela-Liimatainen
Johtava rehtori, Valtion koulukodit

Minna Koskelo
Founder, tulevaisuusmuotoilija
Family Matters Oy

Sirpa Kuronen
Palvelualuejohtaja, Turku
Integraatiojohtaja,
Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Tuomas Kurttila
Toiminnanjohtaja, Helsingin ensikoti

Suvi Laru
Toiminnanjohtaja, Parisuhdekeskus Kataja Ry

Merja Lehtiharju
Toiminnanjohtaja, Perhehoitoliitto Ry

Kaisa Leikola
Toiminnanjohtaja, Suomen Partiolaiset
Finlands Scouter Ry

Minna Lindberg
Erityisasiantuntija, Kuntaliitto

Hanna Lämsä
Toiminnanjohtaja, Suomen kulttuuri- ja
tiedeinstituutit Ry

Heli Mikkela
Yksikön päällikkö, Etelä-Suomen
aluehallintovirasto

Mikko Oranen
Kehitysjohtaja, Hoivatie Oy

Anna Munsterhjelm
Toiminnanjohtaja,
Suomen nuorisovalan kattojärjestö Allianssi Ry

Kati Palsanen
Johtaja, SOS-Lapsikylä

Sari-Annika Pettinen
Johtava asiantuntija, Kirkkohallitus

Sanna Puura
Johtaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Maria Päivänen
Palvelujohtaja, Tampereen kaupunki
Toimialuejohtaja, Pirkanmaan hyvinvointialue

Ulla Nord
Asiamies, Päivikki ja Sakari Sohlbergin säätiö

Kaisa Rantala
Varhaiskasvatuksen johtaja,
Naantalın kaupunki

Mari Saari
Johtaja, Luona Oy

Riikka Åstrand
Apulaiskaupunginjohtaja, Vantaan kaupunki

Hyvät mallit suoraan käyttöön otettaviksi:

Kaikki alueen toimijat mukaan ottava perhekeskusmalli
itla.fi/sopimusrakenteella-ryhtia-perhekeskustoimintaan

Ihmislähtöinen lasten, nuorten ja perheiden palvelut kokoava sähköinen perhekeskus, omaperhe.fi
digifinland.fi/toimintamme/sahkoinen-perhekeskus-projekti

Tampereen huolehtivat nuoret (osa AuroraAI-hanketta)
digifinland.fi/auroraain-uusi-palvelu-auttaa-huolehtivia-nuoria

Ihmiskeskeinen tiedolla johtamisen sovellus
digifinland.fi/ihmiskeskeisen-tiedolla-johtamisen-sovellus-mun-ripari-paasi-rippikoululaisten-testattavaksi

Kynnyksetön Walk In-terapiapalvelu nuorille
tampereenseurakunnat.fi/sivustot/vanha_kirkko/walk_in

Parisuhdepuhelin, päivystyschat ja maksuttomat verkkokurssit, Kataja Ry
parisuhdekeskus.fi

Lapsen kokemuksesta lähtevä palvelumuotoilu
pelastakaalapset.fi/lapsikeskeinen-palvelumuotoilu/

Systeminen toimintamalli lastensuojelussa
thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/systeminen-toimintamalli-lastensuojelussa

Yhteisövaikuttavuus-toimintamalli
itla.fi/yhteisovaikuttavuus

Psykososiaalisen tuen arvioidut menetelmät
kasvuntuki.fi/menetelmat-ilmiot/menetelmat

Esimerkki varhaisten toimien vaikuttavuudesta

Jaakko 13 v.

Koulumenestys on alkanut yläkoulussa heikentyä ja poissaoloja kertyä. Äiti kertoo, ettei saa poikaa lähtemään kouluun eikä muutenkaan jaksa pojan kanssa. Koulun omat keinot eivät enää riitä.

Koulu tekee lastensuojelu-ilmoituksen

Palvelutarpeen arviointi

Todetaan, että tilanne ei ole vakava. Jäädään seuraamaan.

Perheellä todetaan tuen tarve. Suunnitelma ja toteutus yhteistyössä koulun kanssa.

Jaakko jää kokonaan pois koulusta. Äiti sanoutuu irti pojan asioiden hoidosta.

Intensiivinen perhetyö
2krt/vk/2 kk

1 840 €

Jaakko mukana murtoja tehneessä nuorten porukassa. Jää kiinni vahvasti päihtyneenä.

Perheneuvolan kautta tuki vanhemmille yht.8 käyntiä

980 €

14 880 €

Kiireellinen sijoitus lastensuojelu-yksikköön 1 kk

10 400 €

Tukiperhe Jaakolle
2 vki/kk/12 kk

2 300 €

Perhetyö
2krt/kk/10 kk

Huostaanotto ja sijoitus 11 kk

95 480 €

Koulunkäynti alkaa sujua

Sijoituksen kustannukset 12kk yhteensä **110 360€**, sijoituksen jatkuessa n. **105 000€/vuosi**

Avotyöskentelyn kustannukset 12 kk yhteensä **15 520€**